

Fra baglinjen

Kun hovedet er tilbage

Google har skåret arme og ben af bibliotekerne – og kun hovedet er nu tilbage. Hvis bibliotekerne skal bidrage til relevant undervisning i informationskompetence kræver det faglig indsigt parret med dybtgående kendskab til nyeste hjælpemidler. Det er derfor vigtigt at fremtidens medarbejdere rekrutteres med dette for øje.

Af Niels Senius Clausen nsc@ruc.dk

I filmen "Monty Python and the Holy Grail" er en herlig scene, hvor Kong Arthur kæmper med den sorte ridder. Ridderen mister efter tur alle sine lemmer, og den nu lemmeløse krop skriger "jeg er uovervindelig", mens Arthur hovedrystende forlader scenen.

Den sorte ridders skæbne minder mig på mange måder om biblioteksverdenen. Vi ligger lemlæstede efter endnu et Google-angreb og skriger "aldrig har der været så meget brug for bibliotekarer". Denne besværgelse synes at være det eneste svar, vi har, mens algoritmedrengene fra Google stadig er på slagmarken, hvor de fortsætter deres produktive hærgen.

Det er da bittert at skulle erkende, at årtiers opsparet erfaring og kompetence pludselig er erstattet af en billet til et tog, der er kørt. Som gammel fagreferent, referencebibliotekar og underviser i informationssøgning mindes jeg næsten daglig om det – når jeg slår op på Google eller i Wikipedia.

Da jeg for nogle år siden spurgte Googles repræsentant i Danmark om, hvor mange bibliotekarer de havde ansat på verdensplan, var svaret "Så vidt jeg ved ingen". De havde på det tidspunkt omkring 12.000 ansatte, men altså ingen bibliotekarer. Vi bør i den anledning sætte spot på os selv og vende vores sædvanligvis kritiske holdning til omverdenen til en selvkritisk ditto. Hvor ondt det end

gør, må vi indrømme, at Google har gjort det arbejde, vi burde have gjort – og at de har gjort det godt.

Google Books-projektet er endnu et eksempel på, at bibliotekerne ikke kendte deres besøgstid. Dette tilsyneladende umulige projekt giver os nu søgemæssig adgang til indholdet af bøgerne i nogle af verdens største biblioteker. Og de gør mere end det. Da jeg for nylig søgte på min bedstefars navn i Google Books dukkede han op i form af en henvisning til Dansk Gartner-Tidende årgang 1928, digitaliseret på Cornell University.

Det er sigende, at mens vi i vidt omfang sparer kulturarven væk, så sørger andre for at sikre den. Det er også globalisering.

Vejledning og undervisning har altid været en hovedhjørnesten i Roskilde Universitetsbiblioteks betjening af brugerne. Men behovet svinder. For der er langt fra de første søgemaskiner til det Google kan præstere i dag og i morgen. Hvis udviklingen fortsætter, er det svært at forestille sig en undervisning i informationskompetence, der indeholder andet end generel skærpelse af den kritiske sans, som jo er basis for ethvert universitetsstudium.

Selv om forskningsbibliotekerne – som den sorte ridder – har mistet alle lemmer, er hovedet endnu ikke tabt, og på et universitet er der brug for gode hoveder. Men den rolle, vi skal udfylde, er vanskelig. Som underviser i informationskompetence skal man helst være lidt af en kombination af polyhistor og stifinder; bred faglig indsigt parret med dybtgående kendskab til de nyeste hjælpemidler. Dem har vi heldigvis nogle af på bibliotekerne – men de går snart på pension.

Niels Senius Clausen er overbibliotekar på Roskilde Universitetsbibliotek